

DARUM SOGN

Foto: Ingrid Jensen

Læs om: Valg til menighedsråd
Kommende arrangementer
Mød præstevikaren

Det gode liv

Den gode død?

Der tales i tiden så meget om den gode død; og nogle mener, at den gode død er defineret af retten til selv at bestemme, hvornår døden indtræffer.

Som om døden er en slags umenneskeligt overgreb og ikke en naturlig ting.

De gamle grækere havde en anden opfattelse. For dem var den gode død noget helt andet – de talte ligefrem om "kunsten at dø."

Kunsten at dø kan man øve sig i, imens man lever, sagde de.

Det er noget med værdighed.

Det er noget med afklaring.

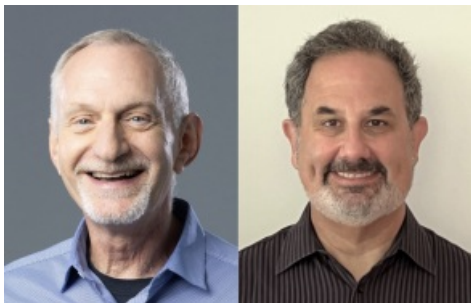
Og for at være afklaret med døden, skal man have været tilfreds med det liv, man har levet. For at kunne tage afsked med verden, når tiden kommer, skal man ligesom synes, at man har været i den, at man har brugt sin tid godt.

"Døden er altid fjenden," sagde den gamle livsmættede Grundtvig, men det ville en stoisk tænkende græker næppe give ham ret i. Og er det ikke også et ensidigt syn på døden? Man kunne jo også sige, at død og liv ikke bare er modsætninger, men også hinandens forudsætninger. Uden afslutninger, ingen nye begyndelser. Uden døden kan livets fornyelse ikke finde sted. Sætter vi en stopper for døden, sætter vi også en stopper for livet. En af forudsætningerne for en god død er et godt liv.

Verdens længste glædesstudie

Hvad er et godt liv?

Det spørgsmål er ældre end både Grundtvig og grækere, og det er et spørgsmål af eviggyldig interesse. I USA foregår der en saglig undersøgelse af netop dét spørgsmål. Og det lyder nok åndssvagt: At man skulle kunne afklare med research, hvad der udgør et godt liv. Men dette studie har indtil videre været i gang i 85 år. Det er nu anden generations forsøgspersoner, der modtager de samme mange spørgeskemaer og stiller op til kvalitative interviews. Rige og fattige mennesker og folk af forskellige køn og baggrund, bosat forskellige steder i USA deler åbent og løbende ud af de livserfaringer, de tildrager sig i det ægte, levede liv. For tiden er det psykiaterne Robert Waldinger og Marc Schulz, der står i spidsen for "verdens længstvarende

Robert Waldinger og Marc Schulz

Sognepræst

Helle Domino Asmussen.

*Helle kan træffes på telefon 2157 9050
og e-mail heda@km.dk.*

Graver

Thomas Bruun

Hverdage undt. mandag, fra kl. 8 - 16
tlf. 2164 2346

E-mail: darumkirkegaard@mail.dk

Menighedsrådets formand:

Jan Bjerrum

Alsædtægten 13

6740 Bramming

Tlf.: 2360 9904

Redaktion af sognebladet:

Thea Laukamp (ansvarshavende)

Thomas Andersen (layout)

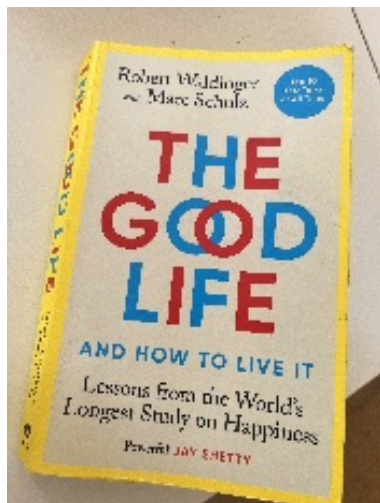
Menighedsrådet (tryk)

Indlæg til næste nr. sendes

senest 15. november 2024

til bir-tho@post3.tele.dk

glædesstudie," og sidste år udgav de bogen *"The Good Life and How to Live it: Lessons from the World's Longest Study on Happiness."* Den er jeg i gang med at læse.

Udgivet i 2023

Breaking: Det gode liv er ikke penge, succes eller perfektion

Det er klart, at med sådan en omfattende, kvalitativ undersøgelse kommer man ikke frem til noget "endeligt resultat" eller et facit. Men det er spændende betragtninger fra studiet, som de offentliggør i bogen. Og selvom studiets art umuliggør simple resultater, så viser det sig, at der findes et meget enkelt svar på spørgsmålet: Hvad er et godt liv? Hvilke betingelser er helt essentielle for at få et godt liv? Ja, det er hverken penge eller succes. Studiet viser f.eks., at der er en øvre grænse for, hvor stor betydning penge har for livsglæden: Folk, der tjener mere end 75.000 dollars om året, er ikke gladere end dem, der tjener under.

Faktisk er der en tendens til, at dem, der tjener lige omkring 75.000 dollars er gladere end dem, der tjener langt mere, og selvfølgelig også dem, der tjener langt under.

Betingelsen for det gode liv er heller ikke lykke eller perfektion - forstået som et liv med et absolut minimum af prøvelse og udfordring.

Et godt liv er kompliceret, viser studierne.

"Det gode liv er et kompliceret liv. For alle. Det gode liv er fuldt af glæde og udfordringer. Fuldt af kærlighed, men også smerte. Og det gode liv er aldrig noget, der bare sker; i stedet udfolder det sig med tiden. Det er en proces, og det inkluderer strid, ro, lethed, byrder, besværligheder, bedrifter, tilbageskridt, spring fremad og skrækkelige fald. Og selvfølgelig ender det gode liv altid med døden." (Min oversættelse.)

Svaret er: Relationer

Og det vigtigste for at få et godt liv er: Relationer. Meningsfulde relationer.

At gøre sig umage med forholdet til familie og venner.

At investere aktivt i relationerne ved at bruge tid på dem, være nærværende i samværet med de mennesker, der betyder mest for os, fokusere vores opmærksomhed på dem, vi holder af, være nysgerrige på vores medmennesker, og på den måde fjerne fokus fra os selv.

Ja, det er ganske enkelt.

Men det er også noget, de fleste af os sagtens kan blive bedre til.

Glædesstudiet viser ganske entydigt, at positive, dybe relationer har kæmpe indflydelse på, hvordan vi opfatter vores liv og også på både det mentale og fysiske helbred. Og dét stemmer jo helt overens med det faktum, at ensomhed siges at være en større dræber end rygning.

Bogen *"The Good Life"* – som jeg stadig ikke er færdig med, men virkelig nyder og lærer af og også er begyndt at forsøge at handle efter – er fuld af rørende historier fra interviews med deltagere i studiet, som er blevet fulgt tæt i deres livsforløb fra ungdom til alderdom. Der er også kloge betragtninger fra bogens forfattere og små øvelser, som kan hjælpe læseren til at blive opmærksom på

sine egne relationer: Hvor mange dybe relationer har du, hvor meget giver du og hvor meget tager du, er du nysgerrig eller mere selvoptaget.

Det er ikke alt, vi selv har magt over her i livet. Slet ikke.

Men bogens forfattere vil nu alligevel gerne plædere for, at vi tager ansvar for de områder, vi faktisk har indflydelse på – for eksempel, hvad vi bruger vores opmærksomhed på, og hvordan man kan træne sin evne til empati, hvis man har det med at fortabe sig i sin egen persons vigtighed. "Det er aldrig for sent at blive glad," skriver de i konklusionen, som jeg kun lige har smugkigget i og selv oversat: "Det er lige meget, hvor gammel du er, hvor du er i livets cyklus, om du er gift eller ikke, om du er indadvendt eller udadvendt – alle kan lave positive ændringer i deres liv."

Livet er ikke slut, før det faktisk er slut. Enhver af os kan stå steder i livet, hvor vi eksistentielt har det som om, at nu er det slut før tid. Men faktum er jo, at sådan er det ikke. Opfører vi os som om, det er tilfældet, så reduceres vores liv til en langstrakt og yderst smertefuld proces med at dø.

Livet bliver til dødens ventesaal, hvis vi opfatter det sådan, at det kun er det glade og lykkelige liv, der rigtigt tæller. Alt det andet hører også med for at helhedsbilledet efter den store afslutning kan blive: Det var et godt liv.

Det var værd at leve, og nu er det forbi. Jeg gjorde mig umage med min tid, og gjorde mit bedste for at investere den meningsfuldt.

Hvor var jeg heldig med det, jeg fik.

"Problemet er ikke, at vi ikke har nok tid, men at vi spilder så meget af den."

- Seneca.

Thea Laukamp

"Senecas død", Peter Paul Rubens, 1614.

Velkommen til præstevikaren!

Sognepræst Thea Laukamp er fritaget fra tjeneste i tre måneder pga. studie-orlov.

I perioden varetages embedet af en vikar, som her præsenterer sig for sognet:

Jeg hedder Helle Domino Asmussen, og jeg har fået æren af at være vikar i Darum fra 1. september til 30. november.

Jeg har været præst i 25 år. For to år siden købte min mand, Jes Asmussen og jeg hus i Christiansfeld, og jeg har siden været vikar, senest i Hoptrup. Her blev vikariatet forlænget flere gange, indtil det blev muligt at få en fast præst. Det lykkedes pr. 1. august.

Jeg har fire børn, mellem 21-32 år, der alle er flyttet hjemmefra.

Jeg blev ordineret i Ribe domkirke i 1998 til en stilling i Ringkøbing kirke. Der var jeg i 9 år, så flyttede vi til Rise, bedre kendt som Rødekro, hvor jeg var i 11 år. Derefter var jeg sognepræst i Kværs med bistandsforpligtelse til Gråsten plus en forpligtelse som sygehuspræst ved Sønderborg sygehus. Der var jeg indtil vi købte huset.

Jeg har taget kurser i sjælesorg, i sex og samliv, liturgisk nærvær, forsoning, korsordene og langfredagsteologi, bønnens teologi. Jeg holder af at tænke kreativt i forbindelse med prædikener og undervisning m.m.

Jeg kan virkelig godt lide mennesker, og jeg holder meget af nærhed med mennesker. Vi er nogle komplicerede, elskelige og sårbare væsner. Og indimellem er vi også ret bøvlende. Det er fascinerende.

Privat elsker jeg at strikke og hækle, læse, gå ture med hunden og være sammen med familie og venner. Og jeg er så heldig at både min søster og mine forældre nu bor i Christiansfeld også.

Jeg glæder mig meget til at møde alle omkring kirken i Darum. Jeg glæder mig også til at arbejde sammen med alle - både omkring kirkerne i Bramming og i forbindelse med konfirmander. Og jeg håber, at jeg kan være til gavn og glæde hos jer i de næste tre måneder.

Helle Domino Asmussen

Helle kan træffes på telefon 2157 9050 og e-mail heda@km.dk

Konfirmanderne i Darum

Søndag d. 25. august var der konfirmandopstart i forbindelse med søndagsgudstjenesten og 10 konfirmander deltog i selskab med forældre, bedsteforældre og et par søskende var der også. Der blev sunget godt med på salmerne, og konfirmanderne lyttede til opfordringen om at deltage i altergangen. Det kan måske være grænseoverskridende for nogen, så det var rigtig flot – bliv ved med det!

Knap så mange fra menigheden dukkede op for at tage imod de nye konfirmander. Det bliver der selvfølgelig rig lejlighed til i den kommende tid. Hjælp dem gerne til rette, hvis I ser, at de har brug for hjælp i kirkerummet og under gudstjenesten.

Første gang med konfirmationsforberedelse finder sted onsdag d. 2. oktober i sognehuset kl. 8-13. Sognehuset er

den sorte bygning på adressen Feilbergvej 15, hvis nogen skulle være i tvivl. Konfirmanderne bedes tage skoene af i gangen.

På www.sogn.dk/darum ligger en oversigt over tidspunkterne for konfirmationsforberedelse. Det er forældrenes og konfirmanders ansvar at påse, at man møder op til forberedelse.

På www.folkekirken.dk > Livets begivenheder > Konfirmation kan man tilmelde sit barn til konfirmation, hvis man endnu ikke har fået det gjort.

Spørgsmål vedr. konfirmation afklares med vikar Helle Asmussen indtil 1. december. Jeg svarer ikke på tjenstlige henvendelser under min studieorlov.

Thea Laukamp

Darum Legatet: Der uddeles ikke legater i år

I juni fik bestyrelsen besked om, at beløbet, der ville være til legatuddeling i år, ville være af et noget beskedent omfang. Investeringerne har ikke givet så stort et afkast, som håbet, hvilket jo er, hvad der kan ske. Derfor besluttede vi straks efter – enstemmigt – at udsætte uddelingen til næste år.

I bestyrelsen har vi i de seneste mange år prioriteret at dele større portioner penge ud til færre end små portioner til

mange. Ekstra 1000 kroner er da altid meget rart, men er det dét værd, når man har gjort sig ulejligheden med at ansøge og skaffe diverse dokumentationer OG skrive en motiveret ansøgning?

Det er selvfølgelig op til den enkelte, men vi i bestyrelsen er altså enige om, at legatportionen skal gøre en reel forskel. Derfor uddeles der ikke i 2024, og det er godkendt af revisionen, vel at mærke.

*Bestyrelsen for Darum Legatet,
Thea Laukamp
Helle Ertmann
Henrik Fribæk
(Og efter ham:
Den nye skoleleder)*

Kommende arrangementer

Husk at deltagelse i arrangementer i kirken og sognehuset er gratis!

Åbent Sognehus

Torsdag d. 12. september kl. 14-16 i Sognehuset

Darum Sognearkiv passer på lokalhistorien. Men – arkivet har brug for hjælp til at huske landsbyens fælles historie.

Denne eftermiddag tager arkivfolkene en stak billeder med, som de håber at få en masse oplysninger til.

I vil også kunne høre "nyt fra arkivet" og om årets Lokalårbog for Bramming-Egnen, der selvfølgelig har en artikel fra Darum.

Lad os passe på lokalhistorien sammen.

Der vil helt sikkert være kaffe og te.

Åbent Sognehus

Tirsdag d. 8. oktober september kl. 14-16 i Sognehuset

"Valg af sange". Medbring forslag til sange vi kan synge og evt. give kommentarer.

Der vil givetvis være kaffe og te.

Åbent Sognehus

Torsdag d. 14. november kl. 14-16 i Sognehuset

Besøg af elever og lærer fra Vester Vedsted Ungdomshøjskole med kort fortælling om Ungdomshøjskolen og fremvisning af eleverbejder fra div. værksteder inkl. musisk underholdning.

Der vil være kaffe og te.

Åbent Sognehus

Tirsdag d. 10. december kl. 14-16 i Sognehuset

julemøde med fortælling, musik, gæstekor og muntre indslag

Der vil være kaffe og te og måske lidt juleri.

Vi mangler DIG...

Lige om lidt, så er der valg til menighedsrådet, helt præcist 17. september 2024.

I Darum menighedsråd skal vi finde 4 nye medlemmer, der har lyst til at arbejde sammen med os - Jan, Thea (præsten), Ulla og kirkegårdsgraver Thomas (som medarbejderrepræsentant).

Som medlem af menighedsrådet, er vores opgave at tage vare på Darum kirke, kirkegården, præsteboligen, sognehuet og omgivende arealer. Vi træffer beslutninger i forhold til fornyelse og vedligehold.

Vi er også ansvarlige i forhold til kirkens personale (bortset fra præsten) og skal være med til at sikre det gode og konstruktive samarbejde og arbejdsmiljø.

Vi samarbejder også med Thea, i forhold til gudstjenesten og andre kirkelige handlinger og ønsker til ændringer/fornyelse.

Derudover er menighedsrådet med til at planlægge forskellige aktiviteter i sognehuset og kirken, sammen med øvrige frivillige i Darum.

Vi har møde 10 gange om året og vi har stor opmærksomhed på at afholde dem i en god stemning og med respekt for hinanden. Der kan være andre "ad hoc" aktiviteter ud over møderne.

Er du nysgerrig på at høre mere, så kontakt en af ovenstående (se kontakt info i sognebladet).

Hvis ikke det lykkes at finde medlemmer i første runde, skal vi ud i et nyt valg og i værste fald kan Bramming (eller andet sogn) blive udpeget til at varetage opgaverne i Darum sogn – en løsning, som vi er sikre på, ingen i Darum vil være tilfredse med. Så meld dig gerne allerede nu!

Q&A om Menighedsrådsvalg 2024

Valgforsamlingen finder sted d. 17. september i Sognehuset

Stil op til menighedsrådsvalg i dit hjem-sogn, eller kom og giv din stemme til kende, hvis du ønsker indflydelse på arbejdet i og omkring kirken – og det gør du vel, for du er jo medlem af foretagendet.

Menighedsrådet er et repræsentativt demokrati, hvor de valgte har mandat til at træffe vigtige beslutninger vedrørende kirkens bygninger og jorde. I den seneste periode har menighedsrådet særligt arbejdet med projekter vedr. grøn omstilling, nyt alterbillede og gudstjenestens liturgi.

En ting er sikker: Menighedsrådets arbejde får aldrig ende!

Kirken er på mere end én måde "af levende stene."

Er der ikke nogen andre, der har fint styr på det med menighedsrådet?

Vi er forvante i Darum, fordi der altid har været gode kræfter i menighedsrådet og nogle har siddet i mange perioder og i årevis lagt energi i arbejdet. Nu går de to mest erfarne ud, hvilket de har varslet til det øvrige råd i god tid, og derudover er der to, der har andre ting, der trækker. Så nej – det er ikke givet, at vi bare har et selvkørende menighedsråd, som er det samme hvert år. I øvrigt har der de seneste 10 år været mange udskiftninger, som måske er gået ubemærket hen. Man skal ikke være med i menighedsrådet for prestige eller penge – det skal være interessen eller forpligtelsen overfor kirkelivet, der trækker.

Hvem består menighedsrådet af?

Menighedsrådet skal have en formand, en næstformand, en kasserer, en kirkeværge og en personaleansvarlig. Derudover sidder der to menige medlemmer, en medarbejderrepræsentant, sognepræsten, og en suppleant.

Men jeg har jo ingen erfaring!

Nej, men det er heller ikke nødvendigt. Menighedsrådenes Distrikforening, SAMS, udbyder via Landsforeningen af

Menighedsråd en masse kurser for nyvalgte menighedsrådsmedlemmer, der gerne vil lære menighedsrådsarbejdet at kende. Det er klart, at hvis man skal være kasserer, kan det være en fordel at have siddet med økonomi før, ligesom en personaleansvarlig nødvendigvis skal kunne lide at have med personalet at gøre, for menighedsrådet fungerer faktisk som arbejdsgiver for kirkens ansatte.

Dog er der i Darum kun to fuldtidsansatte, præsten og graveren – og præsten er ikke under menighedsrådets personaleansvar.

Hvad så, hvis jeg bliver valgt – bliver jeg så bare kastet ud i det?

Nej! De menighedsrådsmedlemmer, der vælges på valgforsamlingen, skal først tiltræde ved det nye kirkeårs begyndelse den 1. søndag i advent. Dette giver nogle måneder til en grundig og gradvis overdragelse af de forskellige hverv fra gamle til nye medlemmer. De afgående har i øvrigt lovet at være tilgængelige efter 1. søndag i advent, hvis der er spørgsmål.

Det her med økonomi og mursten og personale – er det ikke noget, nogen professionelle kan tage sig af?

Jo, det er der nogen, der mener. Det er klart, at menighedsrådets ansvar er stort. Men det betyder også, at det ikke er ligegyldigt – forhåbentlig endda meget meningsfuldt frivilligt arbejde, som gavner hele sognet.

Det er en fremherskende holdning, at menighedsrådsmedlemmer er for amatøragtige til at tage sig af de opgaver, de har. Andre mener, det ville være en katastrofe – særligt for landsbykirkerne – hvis styringen med den daglige drift blev centraliseret og helt overladt i hænderne på eksperter og konsulenter.

Vi er nogen, der til det sidste vil kæmpe for, at styringen med kirken bliver i sognet blandt os, der kender stedet, befolkningen og behovet.

Nyt fra menighedsrådet

Der er blevet etableret automatisk klokkringning i kirken, og i den forbindelse har menighedsrådet vedtaget et nyt regulativ for klokkringning. Ringetiderne er som følger:

Der ringes alle ugens dage kl. 8 og kl. 16 i vintertiden, og kl. 8 og 18 i sommertiden.

Ved dødsfald kan de efterladte ønske sjæleringning. Sjæleringning finder sted mellem 15.30-16 (uden bedeslag) på dagen for dødsfaldet eller dagen efter, om nødvendigt.

Inden gudstjeneste: Der ringes en time før og en halv time før, samt ved gudstjenestens begyndelse.

Påskelørdag ringes der fra 15.30-16, ligeledes lørdagen før pinse.

Juleaftensdag og 1. Juledag kimes der en halv time før gudstjenestens begyndelse, afsluttes med bedeslag.

Vi skal også oplyse om, at der arbejdes på installation af automatisk låsning af kirkerummet. Besøgende skal være opmærksomme på, at kirkerummet automatisk låses kl. 16!

På grund af præstemanglen i Ribe Domprovsti (som Darum hører under), har domprovst Morten Thaysen bedt menighedsrådet ændre gudstjenestetidspunktet midlertidigt fra 1. september. Således vil præsten kunne nå en søndagsgudstjeneste kl. 9 i et andet sogn udover gudstjeneste i Darum. Som det fremgår af gudstjenesteplanen, er der fremover gudstjeneste kl. 10.30 (en sjælden gang kl. 9 i forbindelse med ferieafholdelse blandt præsterne.)

Den 17. september afholdes valgfor-samling i forbindelse med menighedsrådsvalget.

Vi mangler i den grad nye kræfter i menighedsrådet! Se mere på side 8.

*På vegne af menighedsrådet,
Thea Laukamp (sekretær)*

Menighedsrådet har foranlediget opsætning af en opslagsportal ved Darum Kultur- og fritidscenter.

Her kan der informeres om lokale aktiviteter og arrangementer.

Opslag i A4 størrelse bedes lamineret og fæstnet med vedhængte hæftemaskine. Husk at fjerne dit opslag igen. IKKE TIL KØB OG SALG.

[Søg evt. mere info om Darum på: Darum.dk](http://Darum.dk)

Nyt fra Lokalrådet

Indvielse af cykelstien Darum - Bramming

I smukt solskin blev vores længe ønskede cykelsti indviet d. 29. juni. Det var så rart, at små 400 valgte at møde op og på denne måde udtrykke deres glæde over cykelstien. Efter tale, snoreklip og en tur hen ad cykelstien, kunne man forsyne sig ved pølsevognen, som Esbjerg kommune havde stillet op ved FDF-hytten, hvor hele arrangementet var. FDF havde opsat bordbænke-sæt på deres grønne område, Helheden havde bagt kager og havde gratis kaffe-kagebod. Tak til dem og tak til FDF for at stille deres område og hytte til rådighed for os, for at brygge kaffe og hjælpe med oprydningen. Området dannede en perfekt ramme om fejringen af den cykelsti som vi har kæmpet for i så mange år. Jeg vil vove at kalde den for Esbjerg kommunes flotteste cykelsti. Den snor sig ind og ud langs vejen. Over og under broer. Der er lavet flotte stensætninger undervejs. Den kører ind i en have og ind under træer. Tak til Benny for udførelsen af den smukke sti og tak til Lars for, at det er blevet så flot ind over din grund.

Foto: Esbjerg Kommune

Ny busplan – bortfald af timedriften

Vi har mistet en del busafgange på ruten Ribe-Darum-Esbjerg, og helt mistet busser i week-enden. Det er sørgeligt, men desværre må vi indrømme at der heller ikke har været ret mange

med busserne de senere år. Der har været indlæg i P4Syd med en fra lokalrådet med udtryk for forringelsen for især de unge, der ikke har bil. Darum Lokalråd har et forslag til Budgetforhandlingerne til efteråret, som vil sidestille de små samfunds unge med unge der bor der, hvor der kører busser og tog det meste af døgnet.

Forslag til at reducere de negative følgevirkninger af det nye busnet:

- Alle der betaler et rejsekort til uddannelsesinstitutioner skal fortsat køre gratis med bussen hele døgnet som nu. Og skal derudover kunne tage en Flex-Ung taxa gratis, såfremt det er uden for Bus-afgangstiderne, altså efter kl. 18 til hverdage og i week-enderne.

- Nedsættelse af km-prisen for Flexitur, så den bliver mere sammenlignelig med en busbillet

- Faste busafgange f.eks. kl. 22 hverdagsaftener og 2 gange i week-enderne til og fra Bramming eller Tjæreborg, så man kan tage toget derfra.

Flex-trafik er en mulighed, som jeg vil opfordre til at man benytter sig af. Det er nemt og til en overkommelig pris. Vi blev kørt 3 stk hjem fra Bramming bane-gård for 80 kr. Se mere herom på hjemmesiden darum.dk.

Årsmøde i Darum Lokalråd

Sæt allerede nu kryds i kalenderen ved **Tirsdag d. 5. november kl. 19.00**. Mødet afholdes i Darum Kultur- og Fritidscenter. Her kan du høre om Lokalrådets arbejde, økonomi, planer og deltage i valget. Stille op til valg eller nøjes med at stemme.

*På Darum Lokalråds vegne
Helle Ertmann*

Nyt fra FDF

D. 23. juni kunne vi endnu engang byde velkommen til mennesker fra nær og fjern. Det var jo tid til at holde årets Sct. Hans. Vi var velsignet med utrolig dejligt vejr, dog måtte vi se os slået af vandet i "hullet": Bålet kom aldrig rigtig til at brænde, selv om der blev trukket i waders og gummistøvler for at få fak-

lerne fra optoget hele vejen ud til bålet... vi tager kampen op mod bålet igen næste år... men ud over dette, var det hyggeligt med samværet på denne aften. Vi vil gerne sige tak til alle der kom og støttede op om vores arrangement og stort tak til årets bältaler, sognepræst Thea.

Så kom sommeren - og det betyder jo tid til sommerlejr.

Vi havde til denne lejr lånt hytten og området ved Gredstedbro FDF. Det var helt perfekt med en lejr, der ikke skulle være på egen grund, så man rigtig kan få følelsen af at være ude. Vi var 10 børn og unge, samt 10 voksne afsted denne gang.

Vi kunne sagtens lige have haft plads til 10 børn og unge mere. Mellemholdet og de store måtte bygge deres eget sted at sove, da vi udfordrede dem på at bygge bivuak, samt de måtte en tur på hike og sove ude, uden resten af holdet. De små måtte blive tilbage i lejren og lære lidt om at bygge og tænde bål.

Der blev også masse tid til at lege og lave spændende aktiviteter, som at byg-

ge tårne med spaghetti og skumfiduser, lave lege sand til at bygge med og elefant tandpasta. Da hele holdet igen var samlet skulle vi en tur til Ribe, hvor programmet stod på foto-løb, til tops i tårnet på Domkirken, en tur i Ribe svømmebad og slutte af med is på legepladsen.

Det var dejlige trætte børn og unge der blev leveret pænt tilbage til deres forældre til slut. Vi er slet ikke i tvivl om, at alle både børn som voksne har en masse oplevelser med hjem i rygsækken.

Hen over sommeren har vores ledere lagt nye planer for hvad vores medlemmer skal opleve og være med til i den kommende sæson. Som altid er der fælles opstart for alle den første mødedag midt i august.

D. 21.-22. september gør vi klar til et par arbejdsdage. Der er altid opgaver der skal udføres lige fra rengøring og oprydning til bygge og fælde. Så sidder man hjemme og ikke har planer, så vil vi altid være taknemmelig for at få lidt hjælp hertil.

Onsdag d. 2. oktober er det igen tid til at vores børn og unge kommer en tur rundt og besøger alle husene i Store Darum og Lille Darum for at sælge lodsedler. Vi håber, at Darum borgerne vil støtte op om FDF og tage godt imod de personer der kommer til jeres dør.

Sidst men ikke mindst, så begynder planlægningen til Årets Julemarked. Husk at sætte et kryds i kalenderen lørdag d. 23. november. Hold evt. øje med opslag på de sociale medier og skiltene der kommer op ved vejene ind til byen, når tiden nærmer sig, for flere detaljer og programmet.

*På vegne af FDF Darum,
Linette Atzen*

Fra Sognearkivet

Mindeord over Jens Clausen Helle

"En bondekone kan fragte mere ud af en loftslem, end manden kan køre ind af en port". Kender *du* udtrykket? Selv kendte jeg det ikke, før jeg lærte Jens Helle at kende. Men sådan kunne Jens finde på at sige. Han havde altid et ordsprog eller et citat, der passede lige akkurat til situationen og altid sagt med et finurligt smil. Det kunne være et citat fra en revyvis, fra Gustav Wieds Knagsted eller en sætning fra en sang af Niels Hausgaard.

Søndag den 16. juni 2024 døde Jens Helle 85 år gammel.

Jeg lærte Jens at kende i forbindelse med arbejdet i Darum Sognearkiv, der havde det held at have ham som en mangeårig dedikeret arkivmedarbejder med et gudsbenådet lokalhistorisk kendskab.

Hans viden var enorm og detaljerig. Utallige var de nøjagtige årstal, personer, navne og begivenheder, Jens kunne huske og referere til i Darum. Sad vi andre og kløede os i nakken over ikke at kunne verificere personer, tid og sted på et gammelt foto, var det næsten naturligvis at Jens fik det hele på plads, så billedet kunne blive behørigt registreret med alle data. Hans arbejde i sognearkivet blev derfor uvurderligt – et arbejde han tog på sig næsten lige indtil sin bortgang.

Jens havde et snurrigt sind og tankegang, der kunne give anledning til mange fine samtaler og ikke mindst til fælles grin. Jeg lærte utrolig meget af Jens. Både om lokalhistorien og også af den mere filosofierende karakter.

Jens var et vidende, originalt, morsomt, fordomsfrit og dejligt menneske. Han vil blive savnet - i sognearkivet og som privatperson.

Æret være Jens Helles minde

Elisabeth M. Rasmussen
Darum Sognearkiv
Lokalarkivet@darum.dk
www.darumsognearkiv.dk

Hvad er mere rigtigt end at finde et billede frem af Jens Helle fra Arkivets gemmer? Jens var vandværksleder i Bramming i 12 år. Billedet er fra 1975. (Darum Sognearkiv)

Nyt fra dagplejen

Sommeren er blevet nydt rundt om i Darum og vores haver. Børnehavens legeplads har vi også været på. Børnene nyder at gense vennerne fra de andre grupper, og ikke mindst dem som er begyndt i børnehave.

Vi følger godt med i byggeriet af den nye købmandsbutik.

Det er et kæmpe hit at komme forbi og se de store maskiner, hvilket vi gør ofte. Børnene kan slet ikke få nok af bare at sidde og kigge på maskinerne.

Vi glæder os til butikken er færdig og vi kan tage den i brug.

Torsdag d. 15. august holdt Frank og Rie farvelfest for os i deres have, nu starter de et nyt kapitel, i deres arbejdsliv.

Vi mødtes kl. 9 hvor der var lækker formiddagsmad til børnene, og dejlig leg med alle vennerne, indtil det var tid til at gå hjem og få frokost og et velfortjent hvil.

I vil blive så savnet!

NY KOLLEGA!

Vi står desværre igen i den situation, at vi mangler en ny kollega.

Stillingen er slået op flere gange, men desværre uden ansøgere.

Vi håber du er derude, vi hepper på dig, og glæder os til at møde dig samt samarbejdet med dig.

Har du brug for en snak omkring arbejdet, er du velkommen til at kontakte en af os dagplejere, du er også velkommen til at komme på besøg hos os.

Vi fortæller, og viser gerne hvad dette dejlige job indebærer.

*Hilsen dagplejerne i Darum.
Julie, Anne Grethe, Tove og Heidi*

Sognekalender

...det sker i byen bag diget...

September 2024:

- 12.09. kl. 10.00: Ordinært Menighedsrådsmøde i sognehuset.
- 12.09. kl. 14.00: Åbent sognehus **OBS det er torsdag**
Denne eftermiddag tager arkivfolkene en stak billeder med, som de håber at få en masse oplysninger til. Se omtale s. 7
- 17.09. kl. 19.00: Valgmøde til kommende menighedsråd 2024/28.
Se omtale side 8-9
- 22.09. kl. 10.30: Høstgudstjeneste i Darum kirke

Oktober 2024:

- 08.10. kl. 14.00: Åbent sognehus: "Valg af sange". Medbring forslag til sange vi kan synge og evt. give kommentarer.
- 10.10. kl. 10.00: Ordinært Menighedsrådsmøde i sognehuset.

November 2024:

- 05.11. kl. 19.00: Årsmøde i Darum Lokalråd. Se omtale side 11
- 14.11. kl. 14.00: Åbent sognehus. Besøg af elever og lærer fra Vester Vedsted Ungdomshøjskole med kort fortælling om Ungdomshøjskolen og fremvisning af elevarbejder fra div. værksteder inkl. musik underholdning. **OBS det er torsdag**
- 15.11. kl. : Deadline for indlæg til sognebladets december udgave.
- 21.11. kl. 19.00: Digesang, efterår/vinter afholdes indendørs i Darum kirke.
- ? kl. 19.00: Menighedsrådsmøde i sognehuset, konstituering af det nyvalgte menighedsråd.

December 2024

- 10.12. kl. 14.00: Åbent sognehus, julemøde fortælling, musik og gæstekor.
- NB: Nytårskoncert i Darum kirke, søndag den 05. januar 2025 kl. 16.00.

Strikkecafé i Sognehuset. Mandag i lige uger fra kl.19.00- 21.30.
Starter ny sæson den mandag den 2. september. Vel mødt – alle er velkommen.
Kontaktperson: Hanne Landbo Christensen, tlf. 2175 8575 /
Birgit Hansen, tlf. 3013 9316.

Læsekredsen i Sognehuset Læsekreds, onsdag i ulige uger fra kl.14.00 – 16.00.
Starter ny sæson onsdag den 11. september
Kontaktperson: Hanne Sørensen, tlf. 2163 5397

Litteraturkreds: I forbindelse med sognepræstens orlov holder litteraturkredsen pause, ny dato annonceres i sognebladet, december 2024.

Gudstjenester i Darum Kirke

1. sep. 14. søn. e. Trin.	10.30	
8. sep. 15. søn. e. Trin.	10.30	
22. sep. 17. søn. e. Trin.	10.30	Høstgudstjeneste
29. sep. 18. søn. e. Trin.	10.30	
6. okt. 19. søn. e. Trin.	10.30	
13. okt. 20. søn. e. Trin.	10.30	
27. okt. 22. søn. e. Trin.	10.30	
3. nov. Alle Helgen	10.30	Vi mindes de døde
10. nov. 24. søn. e. Trin.	10.30	
17. nov. 25. søn. e. Trin.	10.30	
1. dec. 1. søn. i adv.	10.30	
8. dec. 2. søn. i adv.	10.30	

Gudstjenestetidspunkterne kan også ses på tavlerne ved kirken, og på www.sogn.dk,

På kirketavlerne annonceres det, hvis en søndagsgudstjeneste ændres til Børne-/familiegudstjeneste på grund af dåb.

Skal I holde barnedåb? Tjek gudstjenesteplanen før I booker kroen! Og husk, at barnedåb fortrinsvist finder sted om søndagen.